

HYVINVOINTIPALVELUT

HYVINVOINNIN JOHTAMISEN JA EDISTÄMISEN PALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Hyvinvointitoimiala

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Ruskon kunnan hyvinvointitoimiala

- edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa;
- seuraa kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia, niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin;
- vastaa kunnan eri toimialojen ja toimijoiden yhteistyöstä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa;
- vastaa kirjasto- ja kulttuuripalveluista sekä nuoris- ja liikuntapalveluista;
- vastaa vaikuttamistoimielimien (nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston) toiminnan kehittämisestä, kunnan yhteistyöstä kolmannen sektorin kanssa sekä osallisuuden ja kansalaistoiminnan kehittämisestä;
- huolehtii vapaan sivistystyön opetuksesta ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa osoitetuista tehtävistä.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuoden 2024 toiminnallisissa tavoitteissa painottuivat toimialan oman palvelutuotannon kohteena olevat toiminnot ja vastuualueiden lakisääteiset tehtävät. Toiminnan painopisteet perustuivat kunnan strategiaan ja tavoiteohjelmiin, ja mittarointia pyrittiin kohdistamaan perustyön seurantaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön monialaisen johtamisen osalta vuoden aikana saatettiin loppuun laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadinta ja osallistuttiin aktiivisesti hyvinvointialueen ja kunnan (mm. lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 § 6, § 7 mukaiseen) yhteistyöhön, joka lisääntyi huomattavasti aiemmasta. Kuntien valtiosuoksien uusi laskentatekijä eli kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä mittaava HYTE-kerroin oli Ruskon kunnan osalta Varsinais-Suomen paras ja koko Suomen toiseksi paras.

Toimialan vastuualueilla asetetut tavoitteet saavutettiin myös pääosin hyvin. Kirjastopalveluissa lähestyttiin tavoitteita toimitilatilanteesta huolimatta, kun tehdyt kehittämistoimet palvelujen saavutettavuuden edistämiseksi edelleen kasvattivat asiointimääriä. Kirjastopalvelujen tarpeeseen vastattiin mm. hakeutuvilla palveluilla sekä säännöllisellä kouluyhteistyöllä. Nuorisopalveluissa jatkettiin koulunuorisotyön kehittämistä ja yhteistyön tiivistämistä eri yhteistyötahojen, erityisesti perusopetuksen kanssa. Liikuntapalveluissa jatkettiin liikuntaneuvonnan kehittämistä, ja liikuntaolosuhteita kehitettiin suunnitelmallisesti.

Nuorisolakiin (955/2022) kirjatun harrastustakuun eli ns. Ruskon harrastamisen mallin kautta valtionavustuksen turvin mahdollistettiin jokaiselle lapselle ja nuorelle maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Koko lukuvuoden jatkuneita Harrastamisen mallin kerhoja oli kouluilla yhteensä noin 35 kpl. Harrastustarjonta perustui oppilaiden kuulemiseen ja kerhotoimintaa toteutettiin yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa. Lapsiperheille suunnattua matalan kynnyksen kasvatusapua eli nanny-palvelua toteutettiin järjestötoimijan kanssa. Palvelun hankintaan liittyviä kriteereitä uudistettiin ja uusi hankintakierros toteutetaan vuoden 2025 alussa.

Koko kuntaa koskevinä kehittämistoimina kunnan ulkoista ja sisäistä viestintää tuotettiin ja koordinoitiin kustannustehokkaasti. Henkilöstön työhyvinvointia selvitettiin kahdella laajalla kyselyllä, ja vahvistettiin esihenkilöiden vertaistukea. Edellisenä vuonna laaditun yhdistysohjelman ja kulttuurihyvinvointi- ja kulttuurikasvatussuunnitelman mukaista toimintaa jatkettiin, ja avustuksia jaettiin kohdeavustuksina hyvinvointisuunnitelman mukaisiin kehittämistoimiin. Yhdistyksiä tavattiin aiempaa enemmän teemakohtaisesti tai kontaktoitiin yhdistys kerrallaan. Osallisuutta vahvistettiin toteuttamalla useita kuntalaiskeskusteluja palvelujen kehittämiseksi.

Taloudessa toimiala pysyi jälleen hyvin talousarviouralla, ja sopeuttamistoimenpiteiden myötä alitti sen. Käyttötaloustalouden osalta hyvinvointitoimialan sitova toimintakate ulkoisten ja sisäisten kulujen ja tuottojen osalta oli 87,5 % eli 144 432 euroa alle talousarvion. Sitovien henkilöstökulujen osalta toteuma oli 96,9 % eli 18 145 euroa alle talousarvion, samoin henkilötyövuositoteuma pysyi suunnitellulla tasolla. Suurimmat kulujen alitukset osana kunnan syksyn sopeuttamistoimenpiteitä kohdentuivat muihin toimintakuluihin, jotka sisältävät mm. sisäisiä ja ulkoisia vuokria. Toimialan toimintatuotot ylittyivät talousarviosta 9 011 eurolla.

Hyvinvointilautakunnan ja teknisen toimen yhteisissä investointiprojekteissa pysyttiin hyvin talousarviouralla ja niiden myötä toteutettiin useita erityisesti turvallisuuden parannustoimia ja rakennettiin uusia lähiliikuntakohteita (kuten Vahdon uimapaikan parannustyöt ja Päälistönmäen ulkoilureitin rakentaminen). Esteettömyyden investointiprojektissa loppuvuoteen suunniteltuja hankintoja ja projekteja ei toteutettu syksyn sopeuttamistoimenpiteiden vuoksi.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Riskit (TA2024): Palvelutarpeen ja yhteistyövaatimusten kasvu suhteessa resursseihin. Toimialan toimistotyön niukka resurssointi lisää hallinnollisten virheiden riskejä.

Selonteko: Toimistotyön tarve korostui erityisesti tilavarauskysymyksissä sekä yhdistysyhteistyön odotuksiin vastaamisessa.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TA 2024	TP 2024
Johdetaan kunnan monialaista hyvinvointityötä suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti	Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman päivittäminen TEA-viisari (kuntajohto)	1 krt / v Vähintään 68	Valtuusto 26.2.2024 § 4 68

Vahvistetaan lapsiperheiden arkea helposti saatavalla tuella	Nanny-palvelun asiakastytyväisyys	Vähintään 90 % asiakkaista suosittelisi palvelua	100 %
Harrastustakuulla turvataan jokaiselle lapselle maksuton harrastus	Harrastuskerhojen määrä	Toiminnassa vähintään joka koululla	Kyllä 35 kerhoa 280 lasta
Edistetään kunnan esteettömyyttä	Esteettömyyskartoitusten ja -korjausten investointimäärärahat	Vähintään 20 000 €	Säästösyistä ei käytetty. Osa pienemmistä hankinnoista osana käyttötaloutta.
Avustusjärjestelmä on hyvinvointitavoitteiden suuntainen ja mahdollistaa kansalaistoiminnan tukemisen ja yhteisöllistä palvelutuotantoa	Kohdeavustuksia myönnetään hyvinvointia edistäviin toimiin, yhteisöllisen kulttuurin synnyttämiseen ja kuntalaisten yhteisten toimintaan osallistumisen mahdollistamiseen	Vähintään 36 000 €	31 006 €. Osana sopeuttamistoimia tavoitteena oli säästää 5 000 €.
Vahvistetaan hyvinvointia edistävää yhteistyötä ja osallistavaa vuorovaikutusta toimialojen ja eri toimijoiden kesken	Seuraparlamentti kokoontuu yhdistysohjelman mukaisesti Kuntalaiskyselyjä ja -keskusteluja järjestetään	1-2 krt / v Vähintään 5 kpl	Yhdistysten toiveiden mukaan teemakohtaisia tapaamisia. 5 kpl.

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Kirjastopalvelut tarjoaa kirjastolain mukaisesti uudistuvan kokoelman osana Vaski-kirjastoja, edistää lukemista ja monipuolisia lukutaitoja sekä tarjoaa tiloja kansalaistoimintaan ja oppimiseen sekä edistää yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja demokratiaa.

Kulttuuritoimen tehtävänä on paitsi edistää kulttuurin harrastamista, myös edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kunta hankkii vapaan sivistystyön opetuksen ostopalveluna Raisio-opistolta ja taiteen perusopetusta Turun musiikinopetus Oy:ltä.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Toimitilatilanteesta huolimatta kirjastopalveluiden tuotanto ja käyttö kasvoivat lähelle asetettua tavoitetasoa. Tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia oli aiempaa enemmän. Kokonaislainaus ja erityisesti lasten kaunokirjallisuuden lainaus kasvoivat. Kasvanut käyttö liittyi palvelun saavutettavuuden ja näkyvyyden parantamiseen, johdonmukaiseen

kokoelmatyöhön sekä hakeutuvaan, asiakaslähtöiseen toimintaan. Kirjastopalveluita koskettavana keskeisenä tavoitteena vuonna 2024 oli jatkaa yhdessä eri toimijoiden kanssa pääkirjaston uuden toimitilan hankesuunnittelua. Tätä toteutettiin aktiivisesti osana hankkeen ohjausryhmää, ja lisäksi hankittiin tietoa vastaavista kirjastohankkeista. Muina toiminnallisina tavoitteina jatkettiin aiempia linjauksia: nostettiin mediakasvatuksen osuutta sekä vakiinnutettiin yhteiskunnallisen vuoropuhelun tehtävää.

Kulttuuripalvelut jatkoi kulttuurihyvinvointisuunnitelman mukaisia käytännön palvelukokeiluja. Taiteen perusopetusta järjestettiin musiikissa 20 oppilaalle. Yhdistysten avustusrjestelmässä jaettiin kohdeavustuksia kunnan hyvinvointitavoitteiden mukaiseen toimintaan. Yhdistysfoorumin toimintaa toteutettiin toiveiden mukaisesti enemmän kohdennetummin ja teemakohtaisesti. Kumppanuussopimusmallin pilotointia jatkettiin nuorisotyössä ja kotiseututyössä.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Riskit (TA2024): Keskeisimmät riskit liittyivät haasteisiin osaavan henkilöstön veto- ja pitovoimassa, toiminnan järjestämiseen väliaikaisissa tiloissa, kirjastotilojen paloturvallisuuteen sekä ilkivaltaan.

Selonteko: Henkilöstö jousti väliaikaisessa toimitilatilanteessa ja kykeni kehittämään toimintaa olosuhteiden mukaisesti. Toimitilojen turvallisuussuunnitelmia päivitettiin.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TA 2024	TP 2024
Kirjastotoimen resursointi on riittävä.	Toimintakulut € / asukas Aineistomääräraha € / asukas Henkilötyövuodet / 1000 asukas	67,8 8,5 0,85	54,59 7,49 0,72 (as.luku: 6473)
Kirjastopalveluiden toiminnan painopisteet ovat tarkoituksenmukaisia.	Lainat / asukas Fyysiset käynnit / asukas Monipuoliset lukutaidot, tuntien määrä	7-13,5 1,5-5 Vähintään 12	Luvut tarkentuvat
Kulttuuria edistetään osana kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.	Pisteet kulttuurin TEA-viisarissa Kulttuurihyvinvointipalveluiden tarve tunnistetaan ja niitä tarjotaan suunnitelman mukaan	Vähintään 60 Kyllä	69 Kyllä (HyvLa 12.3.2024 §12)
Tarjotaan taidekasvatusta ja mahdollisuus suorittaa tutkinto taiteen perusopetuksessa.	Taidekasvatusta järjestetään suunnitelman mukaan Taiteen laajan oppimäärän perusopetukseen opiskelijoiden määrä	Kyllä 18-20	Kyllä (HyvLa 12.3.2024 §12) 20

Kannustetaan elinikäiseen oppimiseen järjestämällä vapaan sivistystyön opetusta.	Toteutuneiden opetustuntien määrä Opetukseen osallistuneiden määrä	550-600 300-400	449 502
--	---	--------------------	------------

LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntalain mukaisesti kuntalaisille monipuolisia liikuntaolosuhteita sekä tukee paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen toimintaa.

Nuorisopalvelut tukee nuorisolain mukaisesti nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta yhteiskunnassa järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja avoimia tiloja sekä edistämällä nuorten kansalaistoimintaa. Etsivä nuorisotyö tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttaa heitä palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään mm. itsenäistymistä ja pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Liikuntapalveluissa järjestettiin toimintaa suunnitellusti ohjatun ryhmäliikunnan ja matalan kynnyksen liikuntatoiminnan osalta. Hankerahoituksella vahvistettiin erityisesti ikääntyneiden sekä varhaiskasvatusikäisten liikumista. Aikuisväestölle tarjottiin ei-tavoitteellisia lajikokeiluja yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa. Lisäksi jatkettiin liikuntaneuvonnan toimintamallin jalkauttamista terveyspalveluihin ja pilotoitiin ikääntyneiden voima- ja tasapainoryhmiä osana Voimaa vanhuuteen -ohjelmaa.

Liikuntaolosuhteiden kehittämisessä edettiin suunnitelmallisesti. Yleisten leikkipuistojen kuntoa kartoitettiin ja parannettiin tehdyn turvallisuus selvityksen pohjalta. Kehittämiseen osallistettiin kuntalaisia avointen kyselyjen kautta. Leikkipuistojen kunnostusta suunniteltiin käytännössä osallistuvan budjetoinnin periaatteilla.

Nuorisopalveluissa kävijämäärät kahdella nuorisotalolla pysyivät suurina. Lasten kesäkerho toteutettiin perusopetuksen kanssa omana toimintana molemmissa kunnanosissa, ja kesällä jalkautettiin nuorisotalotoimintaa kunnan eri osiin, mm. uimapaikoille. Myös leirejä, retkiä ja tapahtumia saatiin toteutettua suunnitellusti. Verkkopohjaisen nuorisotalotoiminnan sijaan palveluissa hyödynnettiin pääosin muita nuorisopalvelujen verkkokanavia. Nuorten osallisuutta edistettiin osana arkista toimintaa sekä pyrittiin kehittämään nuorisovaltuuston toimintaa, mutta toiminnan käyntiin saattamisessa oli runsaasti haasteita. Loppuvuonna nuorisovaltuuston sääntöihin valmisteltiin muutoksia jatkokehittämistä ajatellen.

Koulunuorisotyöntekijä jatkoi työtään valtionavustuksella erityisesti yläkoulussa ja yhteistyötä perusopetuksen kanssa edelleen tiivistettiin: yksilökohtaisen työn lisäksi mm. 7-luokkalaisten ryhmätysten ja päihdekasvatustyön saralla. Nuorten Ankkuripoliisin kanssa tehtiin tiivistä

yhteistyötä nuorten rikos- ja päihdeasioissa. Etsivässä nuorisotyössä jalkauduttiin entistä enemmän alueen toisen asteen oppilaitoksiin ja jatkettiin kohdennettua ja avointa toimintaa. Varsinaisten tilastoitujen asiakkaiden määrä jäi alle tavoitetason, mutta vastaavasti muita nuorten aikuisten kohtaamisia oli yhteistyön kautta aiempaa enemmän. Etsivän avoimessa toiminnassa oli vaihtelua osallistumisaktiivisuuden suhteen.

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TA 2024	TP 2024
Vahvistetaan terveyttä mahdollistamalla kuntalaisille hyvät liikuntaolosuhteet ja aktiivinen arki	Liikuntapaikkojen ylläpidon resurssit ovat riittävät Tarkastetut ja ylläpidetyt yleiset leikkipuistot	Vähintään 0,5 htv 11 kpl	0,5 htv 11 kpl (tarkastukset HyvLa 10.12.2024 §89)
Tarjotaan liikuntapalveluja vähän liikkuville ja niille, joille ei ole tarjolla palveluja	Erityisryhmien ja ikääntyneiden liikuntaryhmien määrät Liikuntaneuvonnan kehittämiseen haetaan avustusta	Vähintään 5 säännöllistä ryhmää Hyväksytty hankehakemus	7 ryhmää (+ voima- ja tasapainoryhmä) Kyllä, saatu avustus 24 000 €.
Turvataan paikallisten urheiluseurojen mahdollisuudet tarjota edullisia liikuntaharrastuksia.	Liikuntaseurojen toimintaa tuetaan Liikuntaseurojen kanssa suunnitellaan toimintaa yhdessä	Maksuttomat olosuhteet, avustuspääräraha 5 000-10 000 € Vähintään yksi suunnittelutapaaminen vuodessa.	Kyllä, 6920 € 1 kpl
Tarjotaan avoimia nuorisopalveluja nuorisotalolla ja verkossa	Toimintapäivien määrä / viikko Netari-työ Laajennetaan moottoripajatoimintaa	3-4 päivänä viikossa Kuukausittain Kerran viikossa	5 päivänä viikossa Siirretty omiin kanaviin 1 krt viikossa
Järjestetään leirejä, retkiä ja tapahtumia nuorille	Tapahtumien määrä	Vähintään 10 vuodessa	Kyllä
Tehdään tiivistä kouluyhteistyötä	Nuorisotyö paikalla koululla Ryhmäytykset Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintaan osallistuminen	Päivittäin Kaikille 7. luokille Kuukausittain	Päivittäin Kyllä Kyllä
Etsivä nuorisotyö tavoittaa nuoria aikuisia	Etsivän nuorisotyön asiakkaat Nuorten aikuisten avoin toiminta	Vähintään 20 vuodessa Viikoittain	Tilastoitu 6 (tosiasiallisesti enemmän avoimessa toiminnassa) Toteutui vaihdellen.
Nuorten osallisuutta edistetään	Nuoret mukana suunnittelussa ja päätöksenteossa Nuorten järjestämien tapahtumien määrä	Vähintään 10 kokousta Vähintään 5	

Nuorisovaltuuston resurssointi

Vähintään 1 500 €

TA2024: 1 500 €

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Riskit (TA2024): Keskeisin riski liittyi liikuntapalveluista vastaavan työntekijän eläköitymisen jälkeiseen toiminnan järjestämiseen. Riskejä oli myös osaavan henkilöstön veto- ja pitovoimassa ja palvelujen toimintavarmuudessa. Palvelutarpeen ja yhteistyövaatimusten kasvu suhteessa resursseihin.

Selonteko: Liikuntapalveluvastaavan tehtävät saatiin hoidettua erinäisillä järjestelyillä, ja nuorisopalvelujen työntekijätilanne vakiintui syksyn aikana.

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2023</u>	<u>Ta2024</u>	<u>Muutos ta</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>tot-%</u>
Toimintatuotot	110 970,25	108 400	108 400	115 921	106,9 %
Toimintakulut	-816 280,95	-994 328	-1 001 328	-872 952,23	87,2 %
josta palvelujen ostot	-183 656,13	-229 001	-229 001	-189 325,46	82,7 %
Toimintakate	-705 310,70	-885 928	-892 928	-757 031,17	84,8 %
<u>Sisäiset</u>					
Toimintatuotot	1 022,01			1 490,17	
Toimintakulut	-565 010,50	-315 601	-315 601	-301 555,59	95,5 %
Toimintakate	-563 988,49	-315 601	-315 601	-300 065,42	95,1 %
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>					
Toimintatuotot	111 992	108 400	108 400	117 411,23	108,3 %
Toimintakulut	-1 381 291	-1 309 929	-1 316 929	-1 174 507,82	89,2 %
Toimintakate (=sitova)	-1 269 299,19	-1 201 529	-1 208 529	-1 057 096,59	87,5 %
muut laskennalliset erät	-67 519,52	-69 289	-69 289	-68 819,84	99,3 %
poistot	-95 892,96	-100 269	-100 269	-108 081,53	107,8 %
nettomenot per asukas	222,61	212,67	213,66	190,64	
asukkaat	6436	6 447	6 450	6 473	
nettomenot	1 432 712	1 371 087	1 378 087	1 233 998	